

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ДЕРЖАВИ

Garmatiuk O., Harmatiuk A.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

PUBLIC PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE STATE

Ключові слова: державно-приватне партнерство, закон, держава, бізнес

Keywords: public private partnership, law, state, business

Нині забезпечення стійких темпів розвитку та досягнення стратегічних цілей держави неможливе без взаємодії органів державної влади та бізнесу. Дефіцит бюджету, скорочення доходів та видатків державного бюджету на реалізацію масштабних проектів, неможливість повноцінного використання власних коштів підприємствами призводить до зниження рівня інвестиційної активності в Україні і вимагає, у свою чергу, пошуку пріоритетних форм інвестиційної діяльності. Своєрідним інституційним та організаційним альянсом державної влади і приватного бізнесу, створеним задля реалізації суспільно значущих проектів розвитку стратегічно важливих видів економічної діяльності, є державно-приватне партнерство (ДПП). Воно ґрунтується на використанні моделі державного регулювання, де держава створює умови і стимули для розвитку бізнесу на засадах партнерства, тобто рівноправного діалогу, і одночасно виконує свої традиційні обов'язки у процесі суспільного відтворення.

Існує безліч прикладів ефективної взаємодії державного і приватного секторів. Партнерська взаємодія держави і бізнесу поширена в країнах Європейського Союзу, Центральної і Латинської Америки, в Азії, а також у Східній Європі та СНД. В країнах ЄС в проекти ДПП залучається щорічно близько 16-18 млрд. євро., загалом протягом останніх п'яти років реалізовується 473 угоди із загальним обсягом фінансування понад 98,5 млрд. євро [2].

Основними сферами застосування ДПП в зарубіжних країнах є інфраструктурні об'єкти, адміністративні послуги, освіта, медицина, інформаційно-комунікаційні технології, енергетика, транспорт, водопостачання та водовідведення.

В Україні створено необхідне правове поле для співробітництва державного та приватного сектора з метою залучення інвестицій в економіку України на засадах державно-приватного партнерства. Згідно Закону України «Про державно-приватне партнерство» (Ст. 1) державно-приватне партнерство визначається як співробітництво між державою Україна, Автономною Республікою Крим, територіальними громадами (державні партнери) і юридичними або фізичними особами-підприємцями (приватні партнери), за винятком державних та комунальних підприємств, що здійснюється на основі договору в порядку, встановленому цим Законом та іншими законодавчими актами [1].

Згідно Закону України «Про державно-приватне партнерство» (Ст. 4) основними сферами застосування ДПП в Україні є:

- пошук, розвідка родовищ корисних копалин та їх видобування;
- виробництво, транспортування і постачання тепла та розподіл і постачання природного газу;
- машинобудування;
- збір, очищення та розподілення води;
- охорона здоров'я;
- туризм, відпочинок, рекреація, культур та спорт;

- забезпечення функціонування зрошувальних і осушувальних земель;
- поводження з відходами, крім збирання та перевезення;
- виробництво, розподілення та постачання електричної енергії;
- управління нерухомістю;
- надання соціальних послуг, управління соціальною установою, закладом;
- виробництво та впровадження енергозберігаючих технологій, будівництво та капітальний ремонт житлових будинків, повністю чи частково зруйнованих внаслідок бойових дій на території проведення антитерористичної операції;
- надання освітніх послуг та послуг у сфері охорони здоров'я;
- управління пам'ятниками архітектури та культурної спадщини [1].

Незважаючи на великий потенціал, державно-приватне партнерство не набуло широкого застосування в Україні. ДПП здійснюється в основному у формі концесії та спільної діяльності без залучення бюджетних коштів. За даними Міністерства економічного розвитку і торгівлі України кількість проектів державно-приватного партнерства у 2019 році зменшилася на 28% у порівнянні з 2014 роком. Так, станом на 01.01.2019 на засадах ДПП укладено 189 договорів, з яких реалізується 58 (42 договори концесії, 15 договорів про спільну діяльність, 1 договір державно-приватного партнерства), 131 договір не реалізується (4 договори – закінчено термін дії, 14 договорів – розірвано, 113 договорів – не виконується) [3].

На нашу думку, основними причинами, що вплинули на показники реалізації державно-приватного партнерства в Україні за останні п'ять років, є: несприятливий інвестиційний клімат, який зумовлений політичною та макроекономічною нестабільністю; недосконалість нормативно-правового регулювання відносин державно-приватного партнерства; відсутність ефективних механізмів державної підтримки. Також більшість проектів публічно-приватного партнерства використовуються у сферах виробництва суспільних благ і надання публічних послуг, виробництва природно монопольних галузей.

Таким чином, для української практики важливим є застосування передового зарубіжного досвіду при реалізації інноваційних проектів на засадах ДПП. Позитивний зарубіжний досвід застосування державно-приватного партнерства в інноваційному розвитку економіки, недостатня інвестиційна активність і дефіцит коштів на інноваційну діяльність в Україні, актуалізує застосування ДПП як альтернативного механізму фінансування інноваційних проектів для здійснення і прискорення модернізаційних перетворень у національній економіці. У результаті реалізації ДПП можна одержати синергетичний ефект, який сприятиме підвищенню ефективності діяльності держави і бізнесу шляхом їх об'єднання. При цьому ефект від партнерства перевищуватиме суму ефектів діяльності кожного суб'єкту діяльності окремо.

Література:

1. Закон України «Про державно-приватне партнерство». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17/ed20120803>
2. Залознова Ю. С., Бутенко Н. В. Публічно-приватне партнерство в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку. Економічний вісник Донбасу. 2016. № 2(44). С.21-28. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/107691/5-Zaloznova.pdf?sequence=1>
3. Стан здійснення ДПП в Україні. Проекти державно-приватного партнерства. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351-eee4dfb26b6f&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>